

Poznań, 18.10.2019 r.

Prof. dr hab. Piotr Ślósarz
Katedra Hodowli Zwierząt i Oceny Surowców
Wydział Medycyny Weterynaryjnej
i Nauk o Zwierzętach
Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu

RECENZJA

osiągnięcia naukowego w postaci jednotematycznego cyklu publikacji
„Zootechniczna analiza czynników i ryzyka sprzyjającego zakażeniom SRLV”
oraz aktywności naukowej, dydaktyczno-organizacyjnej i popularyzatorskiej

dr. Wiktora Bojara

w związku z postępowaniem o nadanie stopnia naukowego doktora habilitowanego
w dziedzinie nauk rolniczych, w dyscyplinie zootechnika,
prowadzonym przez Wydział Nauk o Zwierzętach i Biogospodarki
Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie

opracowana na zlecenie Dziekana Wydziału Nauk o Zwierzętach i Biogospodarki Uniwersytetu
Przyrodniczego w Lublinie, z dnia 16.09.2019 r., Zdz-532/5/2019.

Ocenę opracowano w oparciu o zapisy Ustawy z dnia 14 marca 2003 roku o stopniach
naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. z 2017 r. poz.
1789) oraz rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 1 września 2011 w
sprawie kryteriów oceny osiągnięć osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora
habilitowanego, w oparciu o załączoną dokumentację:

Ogólna charakterystyka Kandydata

Dr Wiktor Bojar ukończył studia wyższe w zakresie ochrony środowiska, na
ówczesnym Wydziale Zootechnicznym Akademii Rolniczej w Lublinie (obecnie Uniwersytet
Przyrodniczy w Lublinie), uzyskując w roku 1996 tytuł magistra. Ponadto, w roku 1997
ukończył Wydział Prawa i Administracji na Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej w
Lublinie, uzyskując tytuł magistra prawa. W roku 2006, na Wydziale Rolniczym Akademii
Podlaskiej w Siedlcach (obecnie Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach)
uzyskał stopień doktora nauk biologicznych w zakresie biologii, specjalność biologia, na
podstawie dysertacji pt. „Metale ciężkie w wodach i osadach dennych wybranych jezior
Pojezierza Łęczyńsko-Włodawskiego”. Promotorem w przewodzie doktorskim był prof. dr
hab. Stanisław Radwan. Kandydat ukończył ponadto studia podyplomowe w zakresie
menedżerskim oraz planowania i marketingu we współpracy z University of Illinois – USA.
Uzyskał też uprawnienia radcy prawnego oraz doradcy rolnośrodowiskowego. Od roku 2006
jest zatrudniony na stanowisku adiunkta w Pracowni Doradztwa Rolniczego, Instytutu Hodowli
Zwierząt i Ochrony Bioróżnorodności, Wydziału Nauk o Zwierzętach i Biogospodarki
Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie.

Przebieg studiów i pracy zawodowej Kandydata wskazuje na duże predyspozycje do
pracy naukowej – szerokie wykształcenie i zakres kompetencji, jednak wyraźnie
ukierunkowanych w obszarze zrównoważonego rolnictwa i ochrony bioróżnorodności zwierząt
gospodarskich. Istotny wpływ na ukształtowanie warsztatu naukowego miał specjalistyczny

staż naukowy na University of Trás-os-Montes and Alto Douro w Portugalii. Ważną rolę w opisie kompetencji naukowych Kandydata odgrywa też dobra znajomość języka angielskiego, potwierdzona certyfikatem oraz liczne kursy doszkalające w zakresie doradztwa rolniczego, rolnośrodowiskowego i dobrostanu zwierząt.

Ocena osiągnięcia naukowego Kandydatka, będącego podstawą ubiegania się o stopień naukowy doktora habilitowanego

Przedstawione do oceny osiągnięcie naukowe pt. „Zootechniczna analiza czynników i ryzyka sprzyjającego zakażeniu SRLV” stanowi cykl pięciu oryginalnych prac twórczych opublikowanych w latach 2016-2018, powiązanych tematycznie, których celem było poznanie wpływu szeregu czynników i uwarunkowań zootechnicznych na dynamikę transmisji SRLV, co ma istotne znaczenie dla strategii ochrony stad owiec przed wirusem i w konsekwencji znaczenie dla utrzymania i rozwoju produkcji owczarskiej w Polsce.

Chronologicznie, pierwszą pracę z ocenianego cyklu, opublikowano w roku 2016 w czasopiśmie *Preventive Veterinary Medicine* (IF=1,987; 40 pkt. MNiSzW). Praca dotyczyła czynników ryzyka zakażenia lentiwirusem w stadach owiec we wschodnich regionach Polski. Dobór czasopisma jest zatem odpowiedni do tematyki leżącej w kręgu zainteresowań zarówno lekarzy weterynarii jak i zootechników. Kolejną pracę opublikowano w roku 2018 w czasopiśmie *Annals of Agricultural and Environmental Medicine* (IF=1,116; 30 pkt. MNiSzW), w której analizowano wpływ szeregu czynników zootechnicznych (środowiska hodowlanego) na poziom zakażeń SRLV. Dopełnieniem cyklu, są 3 prace opublikowane w roku 2018 w czasopiśmie *Medycyna Weterynaryjna* (IF=0,197; 15 pkt. MNiSzW). Prace te dotyczyły wpływu zakażeń na wzrost i użyteczność rozplodową owiec oraz występowania SRLV w poszczególnych rasach owiec. Przeprowadzono też monitoring występowania zakażeń wirusem w stadach w środkowo-wschodniej Polsce. Wszystkie te prace dotyczą istotnych, zootechnicznych problemów związanych z występowaniem i rozprzestrzenianiem się wirusa SRLV, odnosząc się również do aspektów i analiz weterynaryjnych – realizowanych we wszystkich pracach we współpracy z lekarzami weterynarii, zatem dobór czasopism jest w pełni uzasadniony.

Wkład intelektualny Habilitanta w powstanie prac tworzących oceniany cykl publikacji należy uznać za wiodący. W czterech pracach jest On pierwszym autorem, w jednej pracy (chronologicznie pierwszej w ocenianym cyklu) występuje na trzecim miejscu. Udział Habilitanta w poszczególnych pracach, potwierdzony oświadczeniami współautorów, oszacowano w zakresie od 20-70%, co można uznać za poziom racjonalny i wiarygodny. Udział 70% dotyczy tylko jednej pracy, wykonanej w zespole 3-osobowym. W pozostałych pracach, realizowanych w większych zespołach, są to udziały: 60, 55 i 20%. Wkład Habilitanta w powstanie poszczególnych prac obejmował istotną rolę w zainicjowaniu tematyki badawczej, wykonaniu eksperymentu (w tym pobieranie materiału badawczego), analizę uzyskanych wyników oraz przygotowanie manuskryptu i udział w procesie redakcyjnym. W jednej z ocenianych publikacji, Habilitant pełnił funkcję autora korespondencyjnego, co podkreśla Jego rolę w zespole badawczym i predestynuje do uzyskania samodzielności naukowej. Sumaryczny współczynnik oddziaływania ocenianego cyklu publikacji wynosi 3,694 a liczba punktów MNiSzW = 115, co w reprezentowanej dyscyplinie naukowej należy uznać za wynik satysfakcjonujący.

Przedstawiony do oceny cykl publikacji, składający się na osiągnięcie naukowe, mieści się w głównym nurcie badawczym Habilitanta, a ściślej mówiąc spaja poszczególne kierunki Jego badań obejmujących różne aspekty wykorzystania małych przeżuwaczy w ochronie przyrody i rolnictwie zrównoważonym – co wymaga znajomości zootechnicznego potencjału

tych zwierząt i ich odporności na poszczególne zagrożenia środowiskowe, w tym weterynaryjne. W takim kontekście uważam, że problematyka badawcza obejmująca osiągnięcie naukowe Habilitanta jest merytorycznie spójna, interesująca, w wielu aspektach nowatorska – szczególnie w warunkach naszego kraju oraz niezwykle ważna dla praktyki hodowli i produkcji owczarskiej. Wspólnym celem prowadzonych badań była: ocena stanu epidemiologicznego zakażeń SRLV na obszarze południowo-wschodniej Polski, ocena podatności poszczególnych ras owiec na to zakażenie, ocena czynników ryzyka sprzyjających wystąpieniu SRLV i analiza następstw tego zakażenia na użytkowość rozplodową owiec oraz wzrost jagniąt – jako głównych czynników warunkujących opłacalność produkcji. Badania prowadzono w dużej skali, w 98 stadach owiec na terenie 3 województw środkowo-wschodniej Polski, obejmując nimi ok. 6,5 tysiąca owiec 15 ras i linii hodowlanych. Badania prowadzono w zespole interdyscyplinarnym, obejmującym zootechników i lekarzy weterynarii, włączając szereg instytucji, organizacji i laboratoriów – co jednoznacznie świadczy o umiejętności współpracy i tworzenia zespołów badawczych, co jest istotne w kontekście uzyskania samodzielności naukowej przez Habilitanta. Jest to niewątpliwie efekt wszechstronnego wykształcenia dr. Wiktora Bojara, pozwalającego na wieloaspektowe podejście do analizowanych zagadnień, ale też jest to bez wątpienia efekt pracy w bardzo silnym i interdyscyplinarnym Zespole Naukowym stworzonym przez prof. dr hab. Tomasza Gruszeckiego. W ramach przeprowadzonych badań, Habilitant uzyskał szereg oryginalnych wyników o charakterze poznawczym i aplikacyjnym, które w mojej opinii, stanowią istotny wkład w rozwój nauk zootechnicznych. Stwierdzono m.in., że:

- największy odsetek stad owiec, w których występowało zakażenie SRLV oraz największy odsetek zakażonych zwierząt występował w województwie podkarpackim, a czynnikiem istotnie oddziałującym na wzrost prevalencji zakażeń była wielkość stada,
- poszczególne, badane rasy owiec wykazały zróżnicowaną podatność na zakażenie SRLV, przy czym wyraźnie najniższą prevalencję stwierdzono u owiec uhruskich,
- wykazano kompleksowy wpływ czynników środowiska hodowlanego na ryzyko występowania SRLV, w tym elementów technologii chowu wpływających na zapylenie środowiska i budynków inwentarskich. Wykazano też interakcję pomiędzy występowaniem zakażeń SRLV a innymi schorzeniami i obniżeniem kondycji zwierząt,
- wykazano istotne pogorszenie podstawowych wskaźników produkcyjnych owiec zakażonych SRLV, takich jak płodność, przeżywalność jagniąt i przyrost masy ciała potomstwa.

Przedstawione wyniki mogą być bezpośrednio przełożone na zalecenia hodowlane, służące poprawie opłacalności chowu owiec oraz służyć przygotowaniu programu zwalczania choroby meadi-visna w Polsce. Wypracowano też, na podstawie przeprowadzonych badań, szereg rekomendacji usytuowania i konstrukcji budynków owczarskich oraz elementów technologii chowu.

Stwierdzam zatem, że oceniany jednotematyczny cykl publikacji jest spójną, uporządkowaną i wartościową pozycją naukową, zarówno w sensie koncepcji badań jak i zdefiniowanego celu oraz adekwatnie dobranych metod badawczych i może być uznany za podstawę ubiegania się o stopień doktora habilitowanego nauk rolniczych w dyscyplinie zootechnika. Kolejne etapy badań zaplanowano i prowadzono konsekwentnie, uwzględniając wyniki własnych doświadczeń jak i dane literatury światowej. Przedstawione wnioski są merytoryczne i adekwatne do przeprowadzonych badań, rozszerzają istniejący stan wiedzy i w niektórych wypadkach pozwalają na praktyczne ich wykorzystanie w realizowanych i opracowywanych programach hodowlanych. Oceniany cykl badań, dotyczy zagadnień relatywnie nowych na gruncie Polskim. Biorąc pod uwagę istotną rolę Habilitanta w pracach zespołu badawczego można uznać, że dysponuje On nowoczesnym warsztatem badawczym,

posiada umiejętność prawidłowego zaplanowania i przeprowadzenia eksperymentów naukowych oraz analizy i interpretacji wyników, a także potrafi pozyskiwać środki zewnętrzne na realizację badań. Wszystko to są cechy szczególnie istotne dla uzyskania samodzielności naukowej.

Ocena całokształtu dorobku i aktywności naukowej

Habilitant, studia wyższe ukończył w roku 1996, w zakresie ochrony środowiska na obecnym Uniwersytecie Przyrodniczym w Lublinie. Rok później, uzyskał tytuł magistra prawa na Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie. W roku 2006, na obecnym Uniwersytecie Przyrodniczo-Humanistycznym w Siedlcach, uzyskał stopień doktora nauk biologicznych w zakresie biologii, specjalność biologia. Promotorem w przewodzie doktorskim był prof. dr hab. Stanisław Radwan, który wcześniej był też promotorem pracy magisterskiej Kandydata, z zakresu ochrony środowiska. Kandydat odbył też liczne, certyfikowane kursy i szkolenia w zakresie doradztwa rolniczego i rolnośrodowiskowego oraz chowu i dobrostanu zwierząt. Te fakty, w mojej ocenie, pokazują dużą zdolność Kandydata do zdobywania różnorodnej wiedzy i Jego predyspozycje do pracy naukowej. Widzę też systematyczne i perspektywiczne ukierunkowanie na realizację badań w obszarze ochrony środowiska rolniczego i zrównoważonego rolnictwa, w tym naturalnego wykorzystania małych przeżuwaczy w tych wieloaspektowych i interdyscyplinarnych procesach. Badania naukowe Kandydata mają jednoznacznie zootechniczny charakter i są prowadzone w silnym, ale też interdyscyplinarnym zespole, stworzonym przez prof. dr hab. Tomasza Gruszeckiego, którego wpływ i inspirację widać w przebiegu kariery naukowej Habilitanta, od roku 2006, tj. od chwili Jego zatrudnienia w Pracowni Doradztwa Rolniczego Instytutu Hodowli Zwierząt i Ochrony Bioróżnorodności Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie (wcześniej Katedry Hodowli Małych Przeżuwaczy i Doradztwa Rolniczego tej Uczelni). Istotnym etapem w rozwoju naukowym Kandydata był też 2-miesięczny specjalistyczny staż naukowy na *University of Trás-os-Montes and Alto Douro* w Portugalii (rok 2013), rozwijający kompetencje w zakresie wdrażania zasad zrównoważonego rozwoju na obszarach rolniczych. W mojej opinii, pokazuje to przemyślaną i konsekwentnie realizowaną ścieżkę rozwoju naukowego.

Habilitant wyróżnia trzy główne kierunki swoich badań:

1. wykorzystanie małych przeżuwaczy w ochronie przyrody – kierunek będący efektem aktywnego włączenia się do zespołu naukowego prof. T. Gruszeckiego. Ten zakres badań obejmuje istotne gospodarczo, ale też ważne naukowo problemy ochrony terenów przyrodniczo cennych poprzez kontrolowanych wypas zwierząt. Badania z tego zakresu Habilitant prowadzi w ścisłej współpracy z tzw. otoczeniem społeczno-gospodarczym, w tym organizacjami zajmującymi się ochroną przyrody oraz związkami hodowców zwierząt. Z tą tematyką związanych jest też szereg projektów badawczych, w których Kandydat pełnił funkcję wykonawcy. Są to m.in. 3 granty finansowane przez KBN, 2 projekty MNiSzW oraz projekty finansowane przez NCBiR, w tym duży projekt badawczy Biostrateg. Świadczy to o kwalifikacjach Kandydata oraz umiejętności włączania się do zespołów badawczych i pozyskiwaniu środków finansowych na realizację badań. Wymiernym efektem tej grupy badań jest wprowadzenie kontrolowanego wypasu owiec na tereny chronione przyrodniczo w południowo-wschodniej Polsce, właściwy dobór ras owiec przydatnych do tych celów oraz zapewnienie kontroli dobrostanu zwierząt w trudnych warunkach środowiskowych. Wyniki z tego zakresu opublikowano m.in. w trzech oryginalnych pracach naukowych w czasopiśmie z listy JCR, czterech pracach oryginalnych w czasopiśmie bez IF oraz rozdziałach w monografiach i pracach konferencyjnych.

2. interesującym nurtem badawczym jest problematyka wykorzystania niefarmakologicznych środków ochrony przeciw pasożytniczej i ich wpływu na opłacalność produkcji owczarskiej. Jest to obszar wielowątkowy, w pewnym stopniu dotyczący też problematyki realizowanej w ramach cyklu prac habilitacyjnych. Niemniej, zasadnicza część badań z tego zakresu była realizowana w ramach 2 grantów komercyjnych, finansowanych przez francuską firmę produkującą farmaceutyki i dodatki paszowe. Badania realizowano w ścisłej współpracy z Zakładem Parazytologii i Chorób Inwazyjnych Wydziału Medycyny Weterynaryjnej UP w Lublinie. Ta współpraca naukowa, ze specjalistami z zakresu weterynarii, rozciąga się także na inne obszary badawcze z pogranicza zootechniki i weterynarii, znacząco poszerzając możliwości analityczne i podnosząc jakość badań Habilitanta. Wymiernym efektem badań z tego zakresu jest m.in. wskazanie możliwości ograniczenia zużycia środków chemicznych w zwalczaniu inwazji pasożytniczych dzięki precyzyjnemu wskazaniu okresów krytycznych. Wskazano też na możliwość szeregu działań hodowlanych ograniczających podatność owiec na zakażenia, w tym działania na drodze żywieniowej oraz odpowiedni dobór ras zwierząt. Badano też skuteczność profilaktyki przeciw pasożytniczej, prowadzonej z wykorzystaniem bioaktywnych substancji roślinnych, wykazując skuteczność tej metody w ograniczaniu inwazji kokcydiów u jagniąt, przy jednoczesnej poprawie ich żywotności i tempa wzrostu. Skuteczność profilaktyki przeciw pasożytniczej wykazano także u owiec dorosłych. Przeprowadzono także analizę skutków ekonomicznych różnych metod profilaktyki przeciw pasożytniczej na efektywność produkcji jagniąt rzeźnych, co może być istotne dla praktycznego wykorzystania wyników badań. Ten nurt badawczy pokazuje możliwość ograniczania strat produkcyjnych spowodowanych przez pasożyty za pomocą metod zootechnicznych, takich jak odpowiedni do środowiska dobór ras zwierząt, czy metody żywieniowe. Wyniki tych interesujących i nowatorskich w kraju badań zamieszczono w 7 publikacjach w czasopiśmie IF, w większości w *Medycynie Weterynaryjnej*, ale też w bardzo cenionym czasopiśmie zootechnicznym *Small Ruminant Research*. Udział Habilitanta w omawianych, wieloautorskich pracach oszacowano w zakresie od 10 do 30%, w jednej z tych publikacji dr Bojar był pierwszym autorem. Należy podkreślić, że w omawianym nurcie badawczym, została zrealizowana praca doktorska, w której Habilitant pełnił funkcję promotora pomocniczego.
3. Ciekawym i perspektywicznym nurtem badawczym realizowanym przez Habilitanta, będącym jednocześnie twórczym połączeniem wiedzy zdobytej podczas wszechstronnych studiów jak i doświadczeń zootechnicznych z okresu pracy zawodowej, są zagadnienia dotyczące form wdrażania zasad zrównoważonego rozwoju i wspierania przedsiębiorczości na obszarach rolniczych. Zagadnienia te, w ujęciu praktycznym, prowadzą do integracji środowiska naukowego, organizacji samorządowych, rządowych i społecznych w organizowaniu i stymulowaniu rozwoju i przedsiębiorczości rolniczej. Dobrym obszarem takich działań może być produkcja owczarska, wymagająca wsparcia i współpracy otoczenia społecznego, ale też bezpośrednio związana z tym otoczeniem, służąca ochronie środowiska i budująca wartości społeczno-kulturowe. Istotną część działalności i badań w omawianym zakresie była realizowana w ramach dużego projektu badawczego NCBiR – Biostrateg oraz projektu rozwojowego NCBiR „Produkcja jagnięciny w cyklu całorocznym i zagospodarowanie jej na rynku krajowym – Jagnięcina z Lubelszczyzny”. Wymiernym i niezwykle cennym efektem tych działań było wytworzenie i wypromowanie regionalnej marki „Jagnięcina z Lubelszczyzny” oraz uzyskanie Świadectwa Ochronnego na znak towarowy. W aspekcie badawczym projekt ten wymagał opracowania strategii i technologii produkcji jagnięciny, analizy jakości i wartości kulinarnej tego mięsa oraz opracowanie wyróżników będących wskaźnikami tej marki. Efektem naukowym przeprowadzonych badań jest szereg publikacji naukowych, popularno-naukowych oraz opracowań konferencyjnych, opublikowanych w większości w wydawnictwach krajowych – co wydaje

się zrozumiałe w kontekście charakteru tych badań. Jest też jednak istotny aspekt międzynarodowy tych badań jakim jest rozdział w monografii naukowej, wydanej przez Springer Verlag i indeksowany Web of Science. Z realizacją tego obszaru naukowego, związany jest też szereg nagród i certyfikatów uzyskanych przez Habilitanta.

Całkowity dorobek publikacyjny Habilitanta, po uzyskaniu stopnia doktora, bez pięciu prac wchodzących w skład cyklu stanowiącego osiągnięcie naukowe, obejmuje 32 oryginalne prace twórcze, w tym 18 prac opublikowanych w czasopismach z listy JCR – o sumarycznym IF=7,859 i sumie punktów MNiSzW=315. Ponadto, Habilitant opublikował 2 monografie, 17 rozdziałów w monografiach oraz liczne prace i doniesienia konferencyjnych. Łącznie, Kandydat wykazuje 58 publikacji naukowych (w tym 5 prac stanowiących tzw. osiągnięcie naukowe), sumaryczny IF wszystkich opublikowanych prac wynosi 11,553, a łączna liczba punktów MNiSzW wynosi 649. Liczba cytowań i wskaźnik Hirsha, na dzień złożenia wniosku wynosiły odpowiednio 56 (27 bez autocytowań) oraz H=3 (wg bazy WoS). Wskaźniki te, w reprezentowanej dyscyplinie naukowej można uznać za satysfakcjonujące, świadczące o rozpoznawalności naukowej Kandydatki i będące dobrą podstawą do uzyskania samodzielności naukowej. Spośród ogółem 18 rozpraw naukowych opublikowanych w czasopismach z listy JCR, wszystkie prace powstały po uzyskaniu stopnia doktora, co pokazuje bardzo dobrą dynamikę rozwoju naukowego po doktoracie. Jednocześnie, niestety należy dodać, że spośród ogółem 16 prac oryginalnych opublikowanych w czasopismach spoza listy JCR, aż 14 prac opublikowano po doktoracie, co częściowo jest wytłumaczalne specyfiką niektórych badań Kandydata. Wśród pozostałych publikacji naukowych, wszystkie monografie powstały po uzyskaniu stopnia doktora, co uznaję za w pełni prawidłowy trend w rozwoju naukowym. Swoją wkład intelektualny w powstanie publikacji w czasopismach z listy JCR (wyluczając z tego cykl prac stanowiących osiągnięcie naukowe) Habilitant oszacował w zakresie od 5% do 30%, średnio 14%, co uznaję za wiarygodne i racjonalne w kontekście dużych zespołów badawczych, w jakich na ogół pracuje Habilitant.

Doktor Wiktor Bojar był wykonawcą 9 projektów badawczych finansowanych przez KBN, MNiSzW i NCBiR oraz uczestniczył w 2 projektach finansowanych przez Regionalną Dyрекcyję Ochrony Środowiska w Lublinie oraz Ogólnopolskie Towarzystwo Ochrony Ptaków. Brał też udział w konsorcjum naukowym działającym przy Politechnice Lubelskiej oraz w międzynarodowej sieci badawczej przy Uniwersytecie Przyrodniczym w Lublinie. Można zatem uznać, że Kandydat posiada doświadczenie w prowadzeniu badań zespołowych jak i pozyskiwaniu środków na te badania, niezbędne dla uzyskania samodzielności naukowej. W tym miejscu należy też odnotować, wskazany już wcześniej, zagraniczny staż naukowy. Kandydat jest współtwórcą i uzyskał Świadectwo Ochronne na znak towarowy „Jagnięcina z Lubelszczyzny”, co jest istotnym osiągnięciem w zakresie wdrażania wyników badań. Kandydat uzyskał też szereg nagród za działalność naukową, w tym dwukrotnie Nagrodę J.M. Rektora UP w Lublinie za osiągnięcia naukowe oraz nagrodę im. Stanisława Staszica za badania aplikacyjne dla zespołu autorów za „Wytworzenie syntetycznej linii owiec dla potrzeb praktyki rolniczej i doświadczalnictwa zootechnicznego”. To jest w moim odczuciu szczególnie ważne wyróżnienie, nobilitujące Kandydata jako zootechnika – współtwórcę nowej rasy zwierząt.

Podsumowując tę część oceny należy uznać, że Habilitant posiada istotny dorobek naukowy, jest rozpoznawalny w świecie nauki i ma doświadczenie w realizacji badań zarówno w zespołach krajowych jak i międzynarodowych. Postęp osiągnięty w tym zakresie, po uzyskaniu stopnia doktora, w pełni uzasadnia ubieganie się o kolejny awans naukowy.

Ocena działalności dydaktyczno-organizacyjnej

Doktor Wiktor Bojar jest w istotnym stopniu zaangażowany w proces dydaktyczny na macierzystym Wydziale. Prowadzi zajęcia dydaktyczne z zakresu ochrony własności intelektualnej, prawa rolnego i pozyskiwania funduszy UE, prawnej ochrony pracy, ale też przedmioty typowo zootechniczne jak: technologia produkcji zwierzęcej a środowisko, podstawy produkcji zwierzęcej, technologia pozyskiwania surowców zwierzęcych, chów i hodowla zwierząt – są to zajęcia dla kilku kierunków studiów w macierzystej Uczelni i Wydziale. Jest współautorem programu studiów na kierunku doradztwo w obszarach wiejskich, jest też współautorem podręcznika „Prawne aspekty podejmowania decyzji menedżerskich”. Był promotorem 11 prac magisterskich i 15 prac inżynierskich – praca magisterska wykonana pod Jego kierunkiem została nagrodzona przez Marszałka Województwa Lubelskiego. Jest też opiekunem Sekcji Doradztwa Rolniczego, Studenckiego Koła Naukowego Biologów i Hodowców Zwierząt na macierzystym Wydziale. Co warto podkreślić, jest też opiekunem naukowym szeregu publikacji, przygotowanych przez studentów. Był promotorem pomocniczym w zakończonym, w roku 2017, przewodzie doktorskim. Za działalność dydaktyczną był 3-krotnie nagradzany przez Rektora Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie, uzyskał też nagrodę Rektora za działalność organizacyjną. Doktor Wiktor Bojar, w roku 2017, został odznaczony prestiżowym Medalem Komisji Edukacji Narodowej.

W tym punkcie oceny Kandydata, chcę też szczególnie podkreślić szeroki zakres działań, szkoleń i różnorodnych form współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym: organizacjami hodowców zwierząt, organizacjami ochrony przyrody, organizacjami rolniczymi i samymi rolnikami, m.in. przy tworzeniu grup producenckich i klastrów – służąc rozwojowi i zwiększaniu konkurencyjności rolnictwa w regionie lubelskim. To niezwykle wartościowy obszar działalności Kandydata, dobrze wykorzystujący Jego szerokie kompetencje i jednocześnie budujący Jego pozycję zawodową.

Wniosek końcowy

Po analizie całości przedstawionej dokumentacji stwierdzam, że oceniane osiągnięcie naukowe, istotna aktywność naukowa oraz działalność dydaktyczno-organizacyjna Pana dra. Wiktora Bojara spełniają wszystkie wymogi stawiane osobom ubiegającym się o stopień doktora habilitowanego, w świetle ustawy z dnia 14 marca 2003 roku o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz.U. z 2017 r. poz. 1789). Na tej podstawie pozytywnie opiniuję wniosek o nadanie dr. Wiktorowi Bojarowi stopnia doktora habilitowanego nauk rolniczych w dyscyplinie zootechnika.

Piotr Ślósarz

